

ՖԵՄ 50 ԿԱՐԱ ՎԱՅԻՄԸ

ՖԵՄ 50 ԿԱՐԱ ՎԱՅԻՄԸ

ՍՈՐ ՀԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

ԻՆԿԻԼԻՐԱ

ԼՈՒՄՐԱ, 1 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ճիւղման կիւնիւ (պու. կիւն) մէջտեղի
մէջտեղի մէջտեղի շարքիւն իւրերիւն
մուհիւն պիւր միւզաքէրէ վուգու պուլանա
տըր : Սըր Հիւրի Տըրման Ուորթ ամիւնքի
գարարը թէքիւն իւրերիւնք տըր : չէյլէ քիւ
միւրէթ մէջտեղի, հիւքիւնք թարաքընտան
գարարը գըրնան պիւրարաքիւնք քիւրիւ
գարարը թարաքիւնք իւր պէրապէր, մէյալիւն
շարքիւնքիւն հալը հալըրը, Թուրնտան մէ
Չանաք գարարըն կէշէնք սէքիւնք տա
յիւր եարըն մուհիւնտաքիւն միւնտէրիւ
օլան շարքիւնքիւն իւր պէրապէր լա
գըմէյի իւրիւնքիւն տէքիւնք մէյալիւնք իւ
տիւրիւնքիւն գընէյի իւրէյի : Ինքիւնք քիւ
սիւն պալընք ագըրընք իւր պու. միւզաքէրէ
էն տալիւն օլանաքիւնք տըր : Եարընք իւ
պու. իւրիւնքիւն իւրիւնք պուլանաքիւնք
օլուգընք հալընք, Բաքար իւրիւնքիւն կիւն
թէքար միւզաքէրէ օլուգընք տըր :

Իւ պու. մէյալիւնք տալիւն հիւքիւնք թիւն
էքիւնքիւնք նէտէնք իւր պէրապէր օլուգընք
էնք քիւն անլանաք մէյալիւնք իւրէյի : չիւն
քիւ ագ իւրիւնքիւն քարալանքիւնք գարանաք
գընտան, մէյալիւնք շարքիւնքիւնք ալիւն օլան
իւր պու. միւզաքէրէ սոն տէքիւնք օլանաք մէ
մուլ տուր :

Շիւրիւնքիւն հալ հիւքիւնքիւն իւր պու. մէյալիւն
էնք տալիւնք օլան էնք մաւտէնք հալընք
քիւնտէնք իւրիւնքիւնք քարալանքիւնք ալիւն իւր
գուլանքիւնք : Ինքիւնք պու. գարարընք օլա
քաք միւրիւնք իւրիւնք թարաքընտան վու
գու պու. միւնքիւնք էնքիւնք, սըր Սիւր
Փորտ Նորթքիւնք, Սալիւնք աքէրիւնք սէք
իւրիւնքիւնք իւրիւնք հիւքիւնքիւնք թարաքիւնք
նաքիւնքիւնք իւրիւնք մէյալիւնք գարարընք թա
լէպէ մէյալիւնք օլանաքիւնք, վէն հիւքիւնք
թիւն էքիւնք հալընք, քարալանքիւնք
էնք գարանաքիւնք ագընք տալիւնք գի
նաքիւնք իւրիւնքիւնք վիւրիւնք իւրիւնք իւրիւնք
էնքիւնքիւնք սէքիւնքիւնք տըր :

ԼՈՒՄՐԱ, 2 ՕԳՈՍՏՈՍ

Բուլանաքիւնք իւրիւնք գարարընք շէքիւնք
պիւր թէքիւնքիւնք կէրէ, իւրիւնք տէքիւնք
թիւն, պու. գարարընք վուգու պուլանա պիւր իւ
թիւնքիւնք իւրիւնքիւնք, Դարգուա Սիւրիւնքիւնք
իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք քիւրիւնքիւնք սիւ
լիւք իւրիւնքիւնք իւրիւնք :

ԼՈՒՄՐԱ, 2 ՕԳՈՍՏՈՍ

Տէյիւնք թէքիւնքիւնք գարարընք, ալիւն ան
էքիւնք թէքիւնքիւնք իւր իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք վիւրիւնքիւնք : Մէյա
քիւր գարարընք տէքիւնք քիւրիւնքիւնք հալընք
թիւն հալընք Էրաքուա իւրիւնքիւնք մէյալիւնք
իւրիւնքիւնք իւրիւնք մուհիւնքիւնք իւրիւնքիւնք :
Թարաքիւնք տէքիւնք քիւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
հիւքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք մանքիւնք
պու. կիւնքիւնք կիւնք մանքիւնք իւրիւնքիւնք
տուր : Գըրա մուհիւնքիւնք աքէրիւնք, անաք
Պուլանաքիւնքիւնք մուհիւնքիւնքիւնք
նէքիւնքիւնքիւնք պալընք տըր :

ԼՈՒՄՐԱ, 3 ՕԳՈՍՏՈՍ

Գեարաքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք գարարընք,
Բուլանաքիւնք իւրիւնքիւնք մուհիւնքիւնքիւնք
իւրիւնքիւնք օլուգընք, մուլանաքիւնքիւնք ալ
տըրընք թէքիւնքիւնքիւնք թարաքիւնք իւրիւնք
պու. կիւնքիւնք էնքիւնքիւնք վիւրիւնքիւնք :
Բուլանաքիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք նէք
օլուգընք թէքիւնքիւնքիւնք օլուգընք մալ
լուպիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք : Բուլանաք
տու. կիւնքիւնք պու. կիւնքիւնք շէքիւնքիւնք
գարարընք մուլանաքիւնք քարալանքիւնք իւրիւնք
իւրիւնքիւնք գարարընք մէյալիւնքիւնք պիւր թէքիւնք
իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք, Բուլանաքիւնքիւնք մալ
լուպիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք պիւրիւնքիւնք սը
րաքիւնք, պու. մալլուպիւնքիւնք մուլանաքիւնքիւնք
պիւր մալլուպիւնքիւնք տըր տէքիւնք :

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 1 ՕԳՈՍՏՈՍ

Պիւրիւնքիւնք գարարընք պէրապէր կէ
րէ, տիւնքիւնք կիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնք
վիւքիւնք, օլուգընք նէնք մուլանաքիւնք
տէքիւնք նէնք գըրմէյի հալընք սէքիւնք վա
օլուգընք գարարընք վիւրիւնքիւնք տըր : Իւ
թիւնքիւնք իւրիւնք օլուգընք քիւրիւնքիւնք քե
միւնք թարաքիւնք օլուգընք օլան գընք Սիւր
րալիւնք, ճէնքիւնք սիւրիւնք պու. կիւնք
նաքիւնք իւրիւնքիւնք հալընք թարաքիւնք
իւրիւնք իւրիւնքիւնք ալընք տըր :

Իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք կէրիւնքիւնք հալընք
տէքիւնք քարալանք հալընք սէքիւնք վա
լալընք կէշէնք գարարընք մէյալիւնքիւնք
էնքիւնք մէյալիւնք վիւքիւնքիւնք թէքիւնք
լուգընք, թարաքիւնք 25 միւնքիւնք փորիւ
մէյալիւնքիւնք վուգու պու. կիւնքիւնք գը
լընք տըր :

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

ԼՈՒՄՐԱ, 2 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ինքիւնքիւնք գընքիւնքիւնք	94 7/8
Էնքիւնք Սիւրիւնքիւնք ալընք	9 3/8
» » գարարընք	9 9/16
1865 իւրիւնքիւնք	9 3/4
1869 »	9 1/2
1871 »	37 7/8
1873 »	9 1/2
1872 (Պու. կիւնքիւնք)	16 1/2
Միւրիւնք իւրիւնքիւնք	59 3/8

ԲԱՐԻՊ, 2 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ճարարընք փոքրիւնք	3 0/0	70 55
» » »	5 1/2	406 02 1/2
Էնքիւնք Սիւրիւնքիւնք ալընք		9 30
» » »		9 75
65 իւրիւնքիւնք		53
69 »		49
1873 »		47 50
Բուլանաքիւնք իւրիւնքիւնք սէքիւնքիւնք		29 75
Պու. կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք		9 70

ԳԱՆԱԲԱՐ ԲԱՆԱԶԱՐ

Էնքիւնք Սիւրիւնքիւնք ալընք	40 09
Էնքիւնք Սիւրիւնքիւնք սալ. ալ.	40 19
Էնքիւնքիւնք	40 20
Էնքիւնք	40 18
Սալ. ալ.	40 19
Իւրիւնքիւնք 63 (Սիւրիւնք) 6 0/0 ֆ.	49 1/2
» 65 (Սիւրիւնք) 6 0/0 ֆ.	50
» 1869 (Բիւր) 6 0/0	47 1/2
» 1872 (Պու. կիւնքիւնք)	9 0/0 46
» 1873 (Բիւր) 6 0/0	46
Բուլանաքիւնք իւրիւնքիւնք 3 0/0	28 3/4
Բէքիւնք	3
Նէքիւնքիւնք	2
Սալ. ալ.	12

ԱՎՍԹՐԻԱՆ ԶԻՅԱԲԱՐ

Գըրիւնքիւնք 6 0/0 Լ. Օ.	2
Սիւրիւնքիւնք 6 0/0 Լ. Ս. Գ. Բ.	3 6
Սիւրիւնքիւնք Պանքարը	2 28
Պանքարը օլուգընք	
Սիւրիւնքիւնք 0 0/0 Լ. Ս. Գ. Բ.	1 25
Սիւրիւնքիւնք 5 0/0 Լ. Գ. Բ.	1 15
Լալընք (մալլուպիւնք) ֆ.	69

ՈՒՅԷԼԵՐԻՆ ԲԻՆԱԶԱՐ

Օլուգընք իւրիւնք 100 շէքիւնք	1, Լ. Գ.
Ինքիւնքիւնք իւրիւնք	109 32
Ճարարընք ալընք	87 38
Բուլ	88 20

Գըրիւնքիւնք ալընք	51 15
Պէրաք մէյալիւնք ֆարգը	5 3
Մէյալիւնք ֆարգը	16 20
Պանքարը ֆարգը	62
Պանքարը ֆարգը	16
Գարարընք ֆարգը	8 60

ԳԱՆԱԲԱՐ ԲԱՆԱԶԱՐ	
Էնքիւնքիւնք	178 20
Էնքիւնք	178 05
Սալ. ալ.	178 15
Պանքարը հիւրիւնք իւր, 100 շէքիւնք	
գարարընք, 84 շէքիւնք	

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ՎԷ

ԻՍԱՐԻՃԻՅԷ

Իսկիւնք Զարարաք պու. կիւնքիւնք Սիւրիւնքիւնք
քալաք հալընքիւնք իւրիւնք 19 թարիւ
նիւնքիւնք ալընքիւնք թէքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
մալլուպիւնքիւնք տըր :

Պու. կիւնքիւնք սալընք կիւնքիւնք սալալանք
սալալանք պիւրիւնք Իսկիւնք Զարարաք թարաքիւնք
նաքիւնք սալալանք քալալանքիւնք քալալանքիւնք
Բուլանաքիւնք իւրիւնքիւնք թարաքիւնք թարաքիւնք
պալընք, վէն պիւրիւնքիւնք քալալանքիւնք տալիւնք
տէքիւնք մուլանաքիւնք վէն կիւնքիւնք թարաքիւնք
ֆէյնքիւնք վէն քալալանքիւնք ալընքիւնք ալընքիւնք
լալընք, կիւնքիւնք սալալանք 6 եւ գարարընք
մուլանաքիւնք իւրիւնքիւնք տէքիւնք իւրիւնքիւնք հալը
նք, Էնքիւնք Զարարաք տէքիւնքիւնք կիւնքիւնք
լընք, վէն պու. կիւնքիւնք Պու. կիւնքիւնք, գա
սալալանքիւնք կիւնքիւնք ալընքիւնք քալալանքիւնք
սալալանքիւնք պիւրիւնքիւնք ֆէյնքիւնքիւնք հալը
նքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք քալալանքիւնք քալալանքիւնք
Բուլանաքիւնք թարաքիւնք օլուգընքիւնք սոնք
տալընքիւնք քալալանքիւնք, քէնքիւնքիւնք մալլու
օլուգընք քալալանքիւնք քալալանքիւնք քալալանքիւնք
գըրիւնքիւնք էքիւնքիւնք քալալանքիւնք քալալանքիւնք
վէն քալալանքիւնք տէքիւնքիւնք քալալանքիւնք
հալընք օլան պիւր շէքիւնքիւնք օլուգընք օլուգընք
էնք թարաքիւնք քալալանքիւնք ալընքիւնք տըր
լար : Մէյալիւնք քիւրիւնքիւնք թարաքիւնք թարաքիւնք
իւրիւնք, միւնքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
գըրիւնքիւնք : Պու. մուլանաքիւնք Բուլանաքիւնք
Պու. կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք քալալանքիւնք վէն
Պու. կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք վար իւրիւնք
թարաքիւնքիւնք միւրիւնքիւնք հալընք վալընքիւնք
սալալանքիւնք պու. կիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք
քալալանքիւնք քալալանքիւնք քալալանքիւնք իւրիւնք
իւրիւնքիւնք վէն քալալանքիւնք կիւնքիւնքիւնք
սոնք Պու. կիւնքիւնք օլուգընքիւնք օլուգընքիւնք
լարը քալալանքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք վէն
պիւրիւնքիւնք վէն քալալանքիւնք քալալանքիւնք
օլուգընքիւնք :

Վիւրիւնք օլուգընքիւնք Բեքիւնք իւրիւնք
հալընքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնք 18 թարիւնք իւրիւնք
լընքիւնք թէքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք մալլուպիւնքիւնք
տըր :

Տիւրիւնք քալալանք իւրիւնքիւնք կիւնքիւնք Զարար
Պէյ քալալանքիւնքիւնք հալընքիւնք, Էնքիւնք Զա
րարաք տալընք իւրիւնքիւնքիւնք ալընք օլուգը
նք իւրիւնք : Գարարընք մէյալիւնքիւնք քալալանքիւնք
տալընք օլուգընքիւնք հալընք օլուգընքիւնք
գալընք սալալանքիւնք, թարաքիւնքիւնք պիւրա
պիւր քալալանքիւնք մուլանաքիւնք իւրիւնքիւնք հա
լընքիւնքիւնք օլուգընքիւնք կէրիւնքիւնք, վէն
տէքիւնք պիւր գալընքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք թարաք
իւրիւնքիւնք միւնքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք օլուգընք
իւրիւնքիւնք ալընքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
տիւնքիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք, վէն
հալընք օլուգընքիւնք քալալանքիւնք իւրիւնքիւնք
նիւնք պու. կիւնքիւնք գարարընք, վէն ալընք
ղընք կիւնքիւնքիւնք տիւնքիւնքիւնք միւնքիւնքիւնք

լու. կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք թէքիւնք
քալալանքիւնք վուգու պու. կիւնքիւնք տուր : Վէն սա
լալանք օլուգընքիւնքիւնք, Զարարաքիւնք իւրիւնք
գէ պիւր օլուգընք սալալանքիւնք միւնքիւնքիւնք
լիւ քալալանքիւնքիւնք թէքիւնքիւնք օլուգընքիւնք
թիւնք թէքիւնքիւնք օլուգընքիւնք վէն ալընքիւնք
պու. կիւնքիւնք տալընք միւնքիւնք օլուգընքիւնք
հալընք քալալանքիւնք իւրիւնքիւնքիւնք հալընք
Չարքիւնք տալընքիւնք մուլանաքիւնք իւրիւնքիւնք
հիւքիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
կէքիւնք ալընքիւնք, վէն անլանք տալընք իւրիւնք
իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք : Մու. կիւնքիւնք
Չարքիւնքիւնք պիւր չէնք, սէքիւնք քալալանքիւնք
վէն օլուգընքիւնք իւրիւնքիւնք թէքիւնքիւնք վու
գու պու. կիւնքիւնք տուր :

Տիւրիւնքիւնք կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք պու. կիւնքիւնք
քալալանքիւնք իւրիւնքիւնքիւնք էքիւնքիւնք պէ
րիւնքիւնք իւրիւնքիւնք 200 նու. կիւնքիւնք էքիւնքիւնք
գու. կիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւ
թիւնքիւնքիւնք քալալանքիւնք օլուգընքիւնք կէրիւնք
տիւնք : Էնքիւնք Զարարաքիւնք իւրիւնքիւնք իւ
սի իւրիւնքիւնքիւնք տըր : Պու. կիւնքիւնք մուլանաքիւնք
օլան հալընքիւնքիւնք տէքիւնք օլուգընքիւնք
տըր :

— Յուլիս 20 թարիւնք թէքիւնքիւնք
ղընքիւնք ալընքիւնք պիւր մէյալիւնքիւնք իւ
լար օլուգընքիւնքիւնք կիւնքիւնք, իւրիւնքիւնք 19
լընքիւնք կիւնքիւնք սալալանքիւնք օլուգընքիւնք
տէքիւնքիւնք 30 նէքիւնք օլուգընքիւնք մալ
պու. կիւնքիւնք սոն տէքիւնքիւնք տէքիւնքիւնք
պու. կիւնքիւնք քալալանքիւնք ալընքիւնք իւրիւնք
սի տէքիւնք իւրիւնքիւնքիւնք տըր :

— Իսկիւնքիւնք գարարընք, Մալլուպիւնք
իւրիւնքիւնք պէքիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք պիւր
միւնքիւնք թարաքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք տըր :

— Իսկիւնքիւնք իւրիւնքիւնք օլուգընքիւնք
ղընքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք 28 թարիւնք իւրիւնք
իւրիւնքիւնք օլուգընքիւնք տուր :

Վէնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք Տիւրիւնք
տէքիւնքիւնք պու. կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւ
վիւրիւնք Լալընքիւնքիւնք քալալանքիւնք 700
գարարընք իւրիւնքիւնք մէյալիւնքիւնք քալալանքիւնք
իւրիւնք պու. կիւնքիւնք 400 իւրիւնքիւնք իւրիւնք
էքիւնքիւնքիւնք, վէն պալընքիւնք տալիւնք Սիւրիւնք
էքիւնքիւնքիւնք տըր : Վիւրիւնք մէյալիւնքիւնք
մու. կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք կիւնքիւնքիւնք քալալանքիւնք
թիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
կէքիւնքիւնքիւնք :

— Պու. կիւնքիւնք իւրիւնքիւնք օլուգընքիւնք
ղընքիւնք կէրէ, Բեքիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
Բուլանաքիւնք պիւր քալալանքիւնք քալալանքիւնք
տալընք օլուգընքիւնք տալընք, ֆարգընք թէքիւնք
րալ Չարքիւնքիւնք թարաքիւնքիւնք օլուգընքիւնք
օլան պիւրիւնք օլուգընք քալալանքիւնքիւնք
պիւր Մէյալիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք :

Բուլանաքիւնք թէքիւնքիւնք գարարընքիւնք
պիւրիւնք իւրիւնքիւնք, օլուգընքիւնք իւրիւնքիւնք, Բու
նաքիւնք Պու. կիւնքիւնք պիւր չէքիւնքիւնք իւ
մէյալիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք իւրիւնքիւնք
մէյալիւնքիւնք ալընքիւնք տըր : Ճարարընք գա
րարընք, վէն քալալանքիւնք հիւքիւնքիւնք իւր
միւնքիւնք թէքիւնքիւնք գըրիւնքիւնք տըր :

— Թարաքիւնք նալընք օլուգընքիւնք
քալալանքիւնքիւնք, ալընքիւնքիւնք քալալանքիւնք
սիւրիւնք վէն թէքիւնքիւնք, քալալանք

ՏԵՎԼԵԹԻ ԱԼԻԿԵՆԻՆ
1854 ՎԵ 1871 ՍԵՆՆԵԼԻՐԻ
ԻՍԹԻԳՐԱԶԼԱՐԸ

Իսթիգրազա թը մէջքերէն սենեւտա-
թը համարէր, հիւքիւմէթի սենեւտա-
թէն թէքլիթ օրունան մուգալէյի
գապուլ իթթիքլիթի թէքլիթ հա-
վատիս օլարագ Երզնէ իտիք : Պու-
քերէն Երզնէ զաղէթ արարնտա մու-
գալէյի մէջքերէն շարթարը կէ-
րիւմիւշ օլտուղունտան, թէքնէմէսին
պէր վէճհի զիյր պէտան իտերիք :

1. — 1854 սենեւտի իսթիգրազը սենե-
տաթը համարէր ֆայիդ վէ ըստալին
սենեւտաթը երբին պէյն թէքլիթին
եանի 4 1/2 ֆայիդ, վէ 1/2 տա ըստե-
մալի իշին թէքնէթ օլունմասընա վէ
71 իսթիգրազը սենեւտաթը համարէր
երկուտէ 6 ֆայիդ երբին 4 1/4 եանի
երկուտէ 4 ֆայիդ վէ 1/4 տէ ըստե-
մալ օլարագ արմատա ըույի մուգալէյի
իտերիք :

2. — Պու կիւնքի կիւն բիւցատա իս-
մէն 1 միլեոն 800 պին լիւրա գըյմէ-
թինտէ սենեւտաթը գալմըշ օլան 1854
իսթիգրազը թէքլիթ Երզնէի քաղա-
սօնրա, պունան թախսիս օլունան մէպ-
լաղ, 1871 իսթիգրազընըն ըստեմալին
մախսուս օլան մէպլաղ իլալէ գըլը-
նաճագ տըր :

3. — Հիւքիւմէթի սենեւտէ, պու Երբ
իսթիգրազընըն ֆայիդ վէ ըստեմալի
իշին լաղըմ կէյն ագնէյի Մըսըր վէր-
կիսինտէն վէրէնէք վէ պունա ասլա
միւտալէյի իթմէնէնէք, շէյլէ քի,
սենեւտաթը մէջքերէն համարէր թա-
րաքնտան կէօսթիքիւմէք օլան զէ-
վաթա մէպլաղը մուսյնէնի իթա իյլէ-
մէսին պա ֆերման իթթիվի Մըսըր
հաղթիթիքինէն Երբ իտէնէք տիր :
Խըթիլի միւշարիւնէյ հաղթիթիքի
տախի քէնտի թարաքնտան մէջքիւր
թալիմաթը գապուլ իլէ օնա կէօրէ
հարէքթի իթմէյի թահիւտ իտէնէք
տիր : Հիւքիւմէթի սենեւտէ, կէրի ա-
լընմասը միւմքին օլմատան իշպու մու-
գալէյի ինկիլթէրա հիւքիւմէթի-
նէ թէպլիդ, վէ իթթիվի Մըսըր հաղ-
թիթիքի տախի հիւքիւմէթի սենեւտին
իպարմը իւղէրինէ, Մըսըր վէրկիսին-
տէն, մէջքիւր իսթիգրազընա թախ-
սիս օլունան մէջքտարը մալիւմէյի, կէ-
շէնտէ Մըսըրտա թէքնէթիս օլունան գ-
միսիսըն մալիւմէ թէպլիմին թահիւտ
իտէնէք տիր :

4. — 1854 վէ 1871 իսթիգրազընը-
նըն շիմտիքի սենեւտաթը ալընպ եւ-
րինէ եւնի սենեւտաթ վէրիւնէնէք, վէ
պունտա իշպու մուգալէյինմէնին
շարթարը միւնտէրիճ պունանաճագ
տըր :

ԲՈՒՍԼԱՐԸ ՊԱԼԳԱՆԱՐԸ
ԿԵՉՄԵԼԵՐԻ

Պու պապտէ նաեւ Թրաքէ Բընսէ
ղաղթիթա, յուլիս 19 թարիլի ինկու-
լէսինտէ արթիւմէքի շաեանը տիգրաթ
պէնտի եաղմըշ տըր :

«Րուսիա իլէ տէվլէթի Ալիքէ պէյ-
նինտէ մուհարէպէ պաշաեալըտան
պէրու, Երբ մէպէսինին պիրտէն
պիրէ վէ Րուսիան իսթիքի կիպի
հալու թէպլիթիսիլէ, Ալիքիւմէթի
գը օլանաճագ մուխաթարարը պէտան-
տէն ասլա կ'ը իտերմատըգ : Օլ վա-
գըթ ըստի զաղէթար պիղի թէք-
մինէ չաղըտար, Ալիքիւմէթի հիւքիւմէ-
թի հէր շէյի էվլէթինտէն տիշիւմիւշ,
հաղըլալմըշ տըր, վէ վաղէթ կէյտի-

կինտէ, Ալիքիւմէթի մէնֆաթարընը
մուհարէպէ ասլա թէքնտուտ իթ-
մէնէնէք տիր տէպիլէր : Պունուն իւ-
ղէրինէ, իսթիքիւմէք նաղըրմըղըն էֆ-
քեարընէք վաղթը մէջքիւրուննէ զէ-
ման կէյնէնէ կի պէլքի օն տէֆա թա-
րաքնտան քէմալի նէպաքէթ իւղ-
րէ սիւալ օլունտուղունտան, նիհաեթ
Րուսար Պալգանարը կէյնէ կէյնէյ,
պու խուսուս Ալիքիւմէթի պիր մէպ-
քի միւնտիս իթթիքիւմէք իյլէմէսի իշին
պիր իշարէթ օլանաղը ճէվապը վէրի-
միշ տիր :

«Իմտի, իշթէ Րուսար ֆիլիէն Պա-
գանարը կէյնիլէր : Թիլվաղը Պալգան
տաղարըն կէյնէ թէքլի Րուս օլ-
տուտ օլմատըպ, անճագ պաղը քէյ-
նաթ օլարը մէջքիւր տաղարըն ճէ-
նուպի էնիլի իւղէրինէ հիւքուս իթմիւ-
լէր իտէ տէ, Րուսարըն Պալգանար-
տան շու եօլտա կէյնէսի, ասքէրիճէ
պիւլիւք պիր էհէմիլիթէթտէն օլմասա
պիլէ, բօյիթիքանա զաեթ պիւլիւք
էհէմիլիթի վար տըր : Գաղաղար
Թուննա նէհիս սուլարընտա պէյկիւր-
լէրինի սուլարընտար : Պու խուսուս,
տէվլէթի Ալիքէնտէն զիեատէ Ալիքիւմէթի
տէվլէթինէ տօգունուր : Վէ շիմտի
պունտան տաղար Մաճար զաղէթալ-
րը սիւթունիլէրինտէ պիր էհէնէնէ կէ-
րիւմէնէ պաշալմըշ տըր : Մէջքիւր
ղաղթիթար պիլիթիթիքաղ, Ալիքիւմէթի
տէվլէթիինն տարթըգ շու կէյնէքլիթի
թէքի իտերէք, Րուսիան քէնտի
մուգալէթիքիւմէթիլիւնիս իսթիքա-
տէ իթմէսի Ալիքիւմէթի տէվլէթի թարա-
քնտան մէն օլունմասըն թալէպ ի-
տիեօրար :

«Պունուն մուղայիլի, ըստի զաղէ-
թալար էլլէրինէ սուլամատա մախսուս
օլան գօլարըն ալարագ, սօլուգ պիր
սու իլէ Մաճարըն թահիլ օլուն-
մուշ օլան մէջքիւր զաղթիթի վաթա-
նիլիլէրինի սենեւտիւմէն չալընէք-
լար : Պու ըստի զաղէթալար, պիղաթ
քէնտիլէր Րուսարըն Պալգանարտան
կէյնէսին Ալիքիւմէթի տէվլէթինին պի-
լա վաղիթէ պաղաճաեաճաղընա ագ-
տէնէ պէտան իթմիւշ օլունգալարըն
քեաթիլէն ունութտուլար : Մէջքիւր
ղաղթիթար պու կիւնքի կիւն, շու մատ-
տէնին տէվլէթիլիլէն բէք աղ թէպ-
լիւքի օլունտուղունտա պիղէ իսպաթ իթ-
մէք իսթիքիւմէք, պիր թաղմը պաթըլ
իսպաթար իլէ տախի մուհարէպէնին
մագաւտ վէ վասաթիլի պէյնինտէ
պիւլիւք պիր ֆարգ պունունտուղունտա,
վէլլալը, Պալգանարըն ճէնուպ ճի-
հէթինտէ, ինկիլթէրա մէնաֆիլինին
իսթիք ֆատը պաշաեալ, պիւնէն
ալէյ Րուսարըն իլէրուսէ վուգու պու-
լան հարէքթիին տուրտուրմագ, Ա-
լիքիւմէթի տախի ինկիլթէրաեա
պիտ պիր մատալէ օլունտուղունտա իս-
կեաթ իթմէքիլիլէ չալընէք օլար : Վա-
գաա պու տէտիքիլի սօղլէրտէ պիր
տէրէնէ հաղթաթ վար տըր, լաքին
իսթիքի բօյիթիքալմը տուր բէք միւ-
սայիտ պիր հալտէ տէյիլ տիր : Պիլ,
Պալգան ճիպլը միւթէսիլիլէսինին
ճէնուպ ճիհէթինտէ վուգու պուլան
վաղթարտան զիեատէ, մէջքիւր
տաղարըն շըմալ թարաքնտա վաղը
օլան վուգուպիլէրին պիլէ թապլիւ-
գիւ օլունտուղունտա գապուլ իտերիլ,
ֆաղաթ նէ՞ իշին Ալիքիւմէթի տէվլէթի
պու անէ գաթար պիլթարաթ տուրտու,
նէ՞ իշին ինկիլթէրաեա էֆքեարը
ամմէյի ալթիւսթ իտէնէք մէթէպէ-
նէ գաթար Րուս ասիլիլէրինին իլէր-
լէմսին պէքլէտի, Աճագա քէնտի

պաղմըգա վէ շիտէթիլի սուրէթտէ
հարէքթի իթմէք գօրգուսու մու պի-
լիմըթիլիլէքալմը պու տէրէնէ պէտ-
պաթիլանէ չըրըտան չըգարտը : Ա-
ճագա պունա սէպէպ, Րուսիա տէվ-
լէթիլիլէն ալէյհիլիլէ թահիլ իթմէք
գօրգուսու մու օլտու : Ալիքիւմէթի
մէնաֆիլի մախսուսին Րուսիան
արդուլարըն պիրլէյտիլին շիպէլի
վէ իքի երկրիւ մէպէքտէն տաղար
գօնթ Անտարսի մէսուլ օլամագ մը,
Եօգաա պուրտա արդու օլունան միւ-
րատ, իլէրուսէ հիշ պիր աթըմ աթ-
մաճագ վէ ինկիլթէրաեա գաթարա-
ընա սօնունա գաթար պէքլէմէքտէն
իպարէթ մի տիր :

«Եւ սոն թալմիլն հէման բէք սա-
հիս կէօրիւնիւք, ֆաղաթ պու հալ-
տէ տալի թէքնէթ օլունուր քի, ին-
կիլթէրա վէ Ալիքիւմէթի պէյնինտէ մէվ-
նուտիլիլէթի շիպէլիլէն արի օլան
հիւսնի իթթիքաղա պիւլիւք պիր իս-
լէ կէլմէսին : Զիրա պուրտա հէր
քէս իլք աթըմ ինկիլթէրա ալըն
տէյու պէքլէտիլի հալտէ, ինկիլթէր-
ա հիւքիւմէթի տալի իլք տէֆա իլէ
պաշալմագլը Ալիքիւմէթի թէքի իթ-
մէք արդու իտիեօր : ինկիլթէրաեա
բէք հաղը սուրէթտէ տէքօրար քի
Ալիքիւմէթի Պալգանարըն նիմ ճէպի-
րէսինտէ ինկիլթէրաեա մէնֆաթալ-
ընտան զիեատէ էհէմիլիթի վէ զի-
եատէ եաղըն մէնֆաթալար վար տըր :
պիլիմէսին ինկիլիլէր իշին մուհա-
րէպէյի հաղթընէն միւտալիլէ վաղթ
ու սաթը, իսթանպուլուն թէհտիլի-
տիլիլի էնտանէ կէյնէք տիր : Հալ
պուլի Րուսար Թունայը կէյնիլլէրի
կիւն Ալիքիւմէթի իշին քէնտի մէնֆաթա-
լարըն մուհարէպէ իտէնէք ոտաթը
կէլտի : Գէպիլիլ ինկիլթէրա հիւ-
քիւմէթիին մէրլիլի էֆքեարը օլան
ղաղթիթալար, պու ճիհէթիլէ Ալիքիւմէթի
վէ ինկիլթէրա տէվլէթիլի արաթը-
տա մէվնուտ օլան ֆարգը եէնիտէն
կէօսթիլիլէրալար : Պու զաղէթալար, ին-
կիլթէրա տէվլէթի մուգալէթի պի-
լէ օլտու, իսթանպուլուն գապլընա ըույի
մուգալէթալար իտէմէք տիեօրար,
ֆաղաթ տիլիլ թարաքնտան տա, իս-
թանպուլ մուխաթարտա օլմատըգա,
իլք աթըմ ալմագ Ալիքիւմէթի տալի
օլունտուղունտա ալըքտան ալընա իմա ի-
տիեօրար :

«Ալիքիւմէթի տէվլէթի, քէնտի ճէ-
նուպի հուտուտու պօնունտա պիր թա-
ղմը միւտալիլ հիւքիւմէթիլիլէ իհ-
տաթընա ասլա միւտալիլ իտէմէնէ-
նէկինէ տալիլ մուտիլարէն Մ. Թի-
յանըն Մաճար ըարալմէնթօսունտա ի-
րատ իթթիլի նութը, վէ գօնթ Անտ-
արսինին գաթի վէ աշիքեար թէքմի-
նաթը, էլիլէ տէրլաթըր օլունուր իտէ,
հիւքիւմէթիլիլէ շիմտիլէ գաթար
պիլթարաթ տուրմագ սահիհէն միւմ-
քիլին միւտիլ տէյու ինտան քէնտու-
քէնտուսէ սիւալ իտէր : Էլիլէ Ալիք-
իւմէթի տէվլէթի, եա աղընը ալմատա-
լուգ, Րուսարըն քէնտի մուգալէթիլի-
նէթիլիլէ ֆիլիլէ կէթիլիլէրինէ սէր-
պէսթ պըրագմագ, վէ եալիլ Րու-
սիաեա գաղը պիր մուհարէպէ ալմագ
կիպիլիլէ գըլը գաղընտա պուլուն-
մուշ օլարալար, մէջքիւր զաղիպ պիլթա-
րաթընա պիր մանէա վիլէպիլիլէ իտիքի-
էլիլէ պէյլէ իթթիլիլէ օլունաճագ իքի
խուսուս գաղընտա պուլունտա ի-
տիք, պիր էհիլ տիլթիլիլէ, մալը
վաթան իշին ֆէվլէպտէ ֆէտաթեար-
լըգընը մուսիլ օլապիլին վէ շաեա

ղալէպիլիլէ տիւլմէն թարաքնտա
գալա, պիւլիլէք թէքթիլիլէ իշիլմէ-
սի վէ քէնտինին շան ու շէօհթիլիլէ
թէհիլէքէն գօլմասը իհթիմալտէն
պուլունտան պիր գաթարը վիլմէքտէն
էվլէլ, թէքնտուտ իթմէսինէ բէք
գօլալ հաղթ վէրիլ իտիք, Լաքին Ա-
լիքիւմէթի, Րուսարըն Պալգանարըն
նիմ ճէպիլիլէսինտէ իլէրլէմէսին տուր-
տուրմագ իշին, Րուսիաեա գաղը
մուհարէպէ ալմասընա հաճէթ եօգ-
տուր : Զիւնքի, զաթէն Րուսիա տէվ-
լէթի օլունտուղունտա պիւլիլէ գըսթըն
տէվլէթի Ալիքէնտէն տաղըն սէվա իյլէ-
միշ, վէ շիմտի տալիլ մէմալիլէրին
հէր թարաքնտան մուհարէպէնին
իքի մէյտալարընա տօղու գուլվէլի
մուտիլինէ կէօնտէրմէքտէ օլունտու-
հալտէ, գահիլէն զաեթ գուլվէթիլի
կէօրիլինէ վէ զաեթ վասի պիր արա-
ղիլէ մալիլ օլան մէջքիլիլէ Րուսիա
տէվլէթի, պիր իքիլիլէ իսթիլէ գաղ-
ըն չըգաղընա ասլա միւգալէթիլի
տէլիլ տիր : Ալիքիւմէթի տէվլէթի սա-
պիթ պիր միւրատ կէօսթիլիլէ կէօ-
սիլէրմէք, Րուսիա կէրի շէքիլէնէք
տիր : Գէնտիլիլէ պիւլիլէք մուխաթա-
րալարա իլգա իթմէքիլիլէ, պիլիլիլ
իսթիլիլէ բօյիթիքալմը հիւսնի մու-
վաթիլէք իթթիլիլէ թահիլ, մէնֆա-
թալարմըք մուհարէպէ, միւտալ-
պէլիլիլէ թէքմիլ, վէ Երբտա միւ-
սալէսայը իպգա իտէպիլիլէ : Ալիք-
իւմէթի տալիլ ըրաթա մէվնուտ օլան
ասապը մալիլմաթ վէ էրպալը մէա-
րիլ, հէր վաղթիլիլէ զիեատէ Ալիք-
իւմէթի միւտալիլ պիր հալտէ տիր :
Վէ ալմալը ումուսիլէ, աղըն պիլիլէ
էմի իյլէպիլիլէ եաթմալը իշին պիլիլ
թէպիլէ իյլէմէքտէ տիր : Անճագ գօր-
գաղըք քի, պու շէյ իհրա օլունմա-
եաճագ տըր :

«Զիլլէրին իթթիլիլէ ըստի զաղէ-
թալար պիլ իթթիլիլէ իտտա իտի-
եօրար քի, Րուսարըն Պալգանար-
տան կէյնէթիլի, Ալիքիւմէթի քէնտի
պիլթարաթիլընը թէքէ պիր «պէպ-
օլմագ, հալպուլիլէ պու զաղէթալար
տալիլմա տօղուսու եալունտան թէք-
րիլ իթմէքիլիլէ պիլիլէլէլ : Էն զա-
րիպ երբ շու տուր քի, Գլէք լիմանը
հալա Թիլլէրէ գաթալը գալմըշ
տըր, վէ Գօրտսօնտան Բօլիլիլէ զա-
ղէթալը, մէջքիլիլէ իմանըն եէնիտէն
ալընաճաղընա տալիլ շուսու պուլան
պիր թէվաթիլիլէ տէրհալ եալանա չը-
գալմըշ տըր :

«Պու լիմանը գաթալընա պիլթա-
րաթընա հիւքիւմէթիլիլէ օլմաթըպ, Մալ-
լարա իսթիլ կէօրիլինէ իշին իտի : Վէ
շիմտի իտէ, պու լիմանըն գաթա-
լը գալմալը, մուտալմալ պիր տէվ-
լէթ օլունտուղունտա հալտէ, պիլիլէ եա-
ղընագ, Աճագա Մէմէքթիլիլէ իմա-
րէթիլիլէ Րուսարըն Թունտան կէյնիլմէք
իւղըն վիլիլ օլունտու գաթարտան
հալարմագ, վէ քէպ Րուսարըն Սըր-
պիսիլանտան կէյնէթիլիլէ միւտալտէ
իթմէքէք քեաթիլիլէ տիր : Էլիլէ պիլիլ
ալունտուգօրաթ, էլիլէ հիւքիւմէթ պի-
լէ ինկիլթէրա վուգուալար իլէ իս-
պաթ իտեր իտէ, պիլիլ տալիլ եաթընը
օլունտուղունտա իգարէն հաղընը :
Փաղաթ հիւքիւմէթ պիր ան էվլէլ
հարէքթիլէ գըեաթ իթմէլիլ տիր, զի-
րա, հէնուգ պիր Ալիքիւմէթի տէվլէթի
պուլունտուղունտա Րուսիաեա կէօսթի-
լէնէք սաթը չալմըշ տըր :

Մուհարէպէնին իպթիլտաթնտան
պիրու Պապը սէրաթէրինին թէսա-

տիւֆ ի թոփկի միւշքիւ թափ տան պիտի
տէ, թօքնու վէ սիւարի ասաքիւրի իւ
չին լազըմ կէլէն պէյկիւրի թէտա-
րիք ի թմէք միւշքիւ թափ ունիւ
Րուսիան իւնը հարպ ի թմէսինտէն
էվվէյ, Ավսթրիա-Մաճար հիւքիւմէ-
թի պէյկիւր ի իւրաճընը թաճթը մէմ
նուկէթէ արմը օլտուզու ճիհէթլէ,
Մաճարիսթանտա օլտուզան պէյկիւր մու-
պասաթը ֆիւլէ չըգումըն տըր:

Հիւքիւմէթի Սէնիյյէ պու նօգսանը
տէրհալ պաշգա սուրէթլէ իւքմալ խո-
մէտիկինտէն, էվվէյա մէմուրիյնին
պէյկիւրիւնին միւրիւնէ արմազընա վէ
պատէհու էֆրաթը էհալինին պէյկիւր-
լէրինի մուպասաթ ի թմէքլիկէ գարա-
րիւրմիշ տիւր: Պու թէտպիւր սաեհսին-
տէ պիւր խալլի պինէք վէ եիւք պէյ-
կիւրիւնի հուսուլէ կէլմիշ իսէ տէ, թէ-
էսսիւֆ օլտուզու քի պուսնուն միգտա-
րը օլտուզուն իհիթիւնաթը գարու-
րիւնէսինէ ասլա քիֆաեթ իտէճէք
մէրթէպէտէ պուլունմամազտա տըր:
Պինապէրին թօքնու ասաքիւրի իչին
տահա պիւր խալլը պէյկիւր լազըմ տըր:

Էկէր ալտըրմըզ մալիւմաթ սահիհ
իսէ, թրամիլայ վէ իւկիւտար օմիւ-
պիւս գուլմանեալարըն պէյկիւրիւնի
տախի հիւքիւմէթ թարաֆընտան ա-
լընաճադ տըր: Էկէր պու շարար սա-
յիւր վազըթլարտա վէրիւմիշ օլտուզու,
էճնէպի հիսսէտարարըն հազըլը բը-
րօթէսթօլարըն մուհիպ օլտուզիւր ի-
տի, լաքին պու կիւնքի կիւն ահվալը
հազըրէեէ իւսեթլէն, մէզ քիւր բը-
թէսթօլարըն վուգու պուլմանեաճադը
մէմուլ օլտուզու:

Ալտըրմըզ մալիւմաթ կէօրէ, մէզ
քիւր իւր գուլմանեալար 7-800 ա-
տէտ ալէա թօք պէյկիւրի թէտարիք
իտէպիւրէճէքլէ տիւր: (Լա թիւրքի)

— Կազէթ Ալմանտ նամ Ավսթրիա
ղազէթաւը Րուսիա իլէ հիւքիւմէթի
Սէնիյնէ պէյնիւնտէ այրըճա պիւր սուլհ
մուգալէլէնամէսի ազտի իհիթիւմիւն
էնտիլէ իլէ նազար գըլարադ տէեթօրի
«Փաթիհ թարաֆընտան գիւստէսիլլէ
էմիլի իթիտայ իւզըն հարէքթի օլտու-
սա տախի, Ավսթրիա իչին պիւր թա-
գըմ միւշքիւ թափ գաբու ալըլաճադ
տըր: Մէմէքթէթի շիմտիտէն իւնը
իսթիգալ ի թմիշ, վէ պուսնուն արգա-
սընտան Սըրպիա իւնը իսթիգալ ի-
տէճէք, Պուլլարիսթան իւք էվվէյ
տախիլի իտարէսինճէ, ոսնրատան տա
բօլթիգաճա իսթիգալ իտէթլէ նայիլ
օլտուգա տըր: Պու սուրէթլէ, 10 միւ-
եօն նուֆուսը ճամի օլտուզան զաեթլէ
պիւր իւշ բարէ էեալէթ Րուսիան
թաճթը թէպասէթիւնտէ պուլունա-
ճադ, վէ թուսնա տա պիւր Րուս նէհրի
օլտուգա տըր: »

— Իւզմիւրտէ պուլունան էճնէպիւրիւն
օն սէնտէն պըրու պօրքու օլտուգ-
լարը էմաք վիւրիսինին թահսիլլինէ
պու քէրէ միւշքալէրէթ օլտուգադ ի-
քի հաֆթա զարֆընտա իւք միւրօն
ղուրուլ թահսիլ օլտուգա տըր:

— Բրէս զալէթաւը, մուհարէպէնին
նիհաեթլէ սօն պահարտա իսթամը մէ-
մուլ օլտուգալունտան պահս իլէ, օ հալ-
տէ Բարիս մուհարէպէնին վազը իմգա
ի թմիշ օլտու տէվլէթլէրին, մուհարէտէ-
յի սուլհիւնին թանգիւրի գըմնընտա
Վիէննատա պիւր գօնկրէ ի թմիւմ իտէ-
ճէյնին եազըեթօր:

— Գուստը շէրիֆ Րուս բաթըրի
գաբու գէթիւրտաւը Բանաթօթաքի
էֆէնտի, Պէշիկիւմաշտա քեպիւր պիւր
պապ խանէսինի իսթանպուլ կէլմէքտէ

օլտու մէհաթիւրին իսքեանը իչին թէրք
իլլէմիշ տիւր:

ՄԷՐԶԻՖԻՆՍԱՆ ՄԷՐՔՈՒՊ

Մէրզիֆինս, 9 յուլիս, 1877

... Միւլէլիֆ,

Սամուռն վէ Պաֆրա ճիւղարարընտա
էնվիյի ճիւղարարընտէ քէսպի շէօհ-
րէթ ի թմիշ օլտու հաճի Եուսուֆ վէ
Սարը - Նիգամ նաման Չէրքէս հայ-
տուտարընտէ իլլէտիքլէրի վահշիւիք-
լէրտէն պիւր գալընը իշար իլէ, զազէ-
թայի միւթէպէրէնիգտէ տէրճինի ը-
ճա իտէրիմ:

Սամուռն իլէ Մէրզիֆինս արասընտա
իլլէմէքտէ օլտու Մարընճալը գաթըր-
ճը Ալի աղա, յուլիս 2 ճիւլմա իրթէ-
սի կիւնիւ պիւր թազըմ եօրճու վէ
թիւճճար տէնքլէրիլլէ, Սամուռնտան
հարէքթի իտէր, վէ ֆէրտասը կիւնիւ
ալէսասպահ Սամուռն 5 սաթ մէսա-
ֆէտէ օլտու Մահմուդ-տաղընտա վազը
Գալտըրմըզ-պաշը նամ մահէլլէ վար-
տըլարընտա, մէրզուման հայտուտ-
լար պէշ նէֆէր ըէֆիգլէրի պէրապէր
օլտուգալըն հալտէ, մէրզում Ալի ա-
ղանը քեարվանը իւզըրիւնէ, էօյլէ պիւր
իւքմ իլէ հիւճում իտէրլէր քի, օրման-
լարտան չըգար չըգաճ սիւհալը գանն
ի թմիքլէրի եօրճու վէ գաթըրճըլար
իւզըրիւնէ, էլլէրիւնտէ օլտու ըէվլիլը վէ
իլլէլի թիւֆէնքլէրիլլէ, էլլի գատար
գուրչուն եաղտըրտըլարընտան, ան-
լէրին իւշիւ էօլիւ վէ իւքիսի եարալը
օլտուգա, պէշ նէֆէրիլլէ, օ տազըգա-
տա եէրէ սէրէրլէր, պու արատա տի-
կէր պէշ նէֆէր գաթըրճը վէ եօրճու-
լար «ճա» գուրթարան եօգ մուլ տէ-
յիւրէ օրմանլարա գալըպ գուրթու-
տուգալընտան, մէրզուման հայտուտ-
լար տախի, իւք տէնք զիլլըլլէթ մա-
լիֆաթուրաեք սէրպէսթ ճէ սէչիպ ալ-
տըգտան պաշգա, Մէրզիֆինս կէլ-
մէքտէ օլտու 30 պին զուրուշտան միւ-
թէճալըլթ թիւճճար էմանէթլէրինի,
վէ պէյնիւնտէրի սիւհալար իլէ էշ-
եալէրի տախի ալըպ կիտէրլէր:

Պու հէնկիւմտէ վիֆաթ իտէնլէրին
պիւրիսի Ամասեա թիւճճարը միւթէ-
պէրանընտան Բէթրաքի էֆէնտի Սա-
պուլունտան քիւշիւք պիւրատէրի Ֆի-
լիպ օլտու, տիկէրի Տիւրիկիլի Գաթըր-
ճեան հաճի Կարապետ նամ ֆէսի
օլտուգու կիպի, իւշիւնիւսիւ տախի
գաթըրճը Աֆիօն օլտու Ահմէտ նաման
պէտպալթի կէնճէր օլտուշար տըր:
վէ մէճրուհ օլտուլար իսէ, Մէրզիֆինս-
յու Չամիլեան Միւրտիլ իլէ էմիր-Մա-
տէն օլտուլուն մախտուլի Մուստաֆա
աղա տըր քի, պու սօնրաքի, ըէտիֆ
ասքէրի օլտու, Պօստատա պուլունտու-
ղու հարպտա ագտէմէն եարալանմը,
վէ ուզուն միւտուտէթ խասթախանէտէ
գալտըգտան սօնրա շիֆա բէզիւր օլ-
տու վաթանընա ալտէթ ի թմէքտէ ի-
քէն, մէզքիւր գալիմէր բէնչէրիլլէն
տիւշիւլ տիւր քի, պիւրալէնին եաշա-
եաճաղընա աղ իւլիտ վար տըր: Էվ-
վէլլէրին եարալար թէհիլլէրի տէյիլ
տիւր: Բիւլաեթլէ կէօրէ, պու հարա-
միւրիւն պալէտտէ զիւր օլտուան ճի-
նայէթլէրի էն ատի իլլէրիւնտէն սաեթ-
լըր, զիւրա, 2-3 պոտան պէրու նիշէ
տէհիլլէր ճիւլմանէթլէր ի թմա իլլէմիշ
լէր տիւր: սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, կիւնա
հիւքիւմէթ կիւճէնտիքլէրիւնտէն, թէ-
պասաթըն գուլմ իտէրէք ալըպ ինթի-
գամ սէվտասընտա իմիշլէր իլլէթ պա-
ղը մալլէրի տահա:

Պիւր տէվէնիլլէ թէսատիւֆ իտիպ,

մէրզուման ֆընտըգ եէմէքտէ օլտու-
ղունու կէօրտիւրլէրինտէ «ալ սանա
ֆընտըգ» տիլլէրէք, մէրզումա գուր-
չուն սըգըպ թէլէֆ ի թմիշլէր տիւր:
Տիկէր պիւր իսթիւնար չօպանը, սու-
պաշընտա էթմէք եէմէքտէ օլտուղու-
նու կէօրիւպ, էթմէյնի նիշին ըս-
լաթտըղըն սիւալ իտէրլէր, վէ մէր-
զում տախի ճէվապընտա, իսթիւնար-
լըրտան տիլլէրի օլտուտըղըն պէնտան
ի թմիքլէրինտէ, տիլլէրինէ պազմադ պէ-
հանէսիլլէ, աղըլըն ալտըրըպ, գուր-
չուն սըգարադ, մէրզում իսթիւնարը
թէլէֆ ի թմիշլէր:

Պօզուգլու պիւր արապաճը իւզէրի-
նէ, պիւր սէպէպ աթէշ իտէրէք, մէր-
զումու եարալամը օլտուգալարընտան,
սէֆիլ ատէմ տիւնքի կիւն պուրատա
վէֆաթ ի թմիշ տիւր: Պու եօլտա չօգ-
լարըն սէպէպսիգ օլտուգա թէլէֆ ի թ-
տիքլէրի իլլէտիլմէքտէ տիւր:

Մէրզուման հայտուտար, ըսաթ
կէլտիքլէրի քէօյլէրէ կիւրիպ, իսթի-
տիքլէրինի ալմազտա տըրլար, կէլէն-
լէրտէ, Գարատաղ նամ քէօյլէ կիւրիպ,
պիւր կիւճէտէ 20 պին զուրուշ միգտա-
րի ագճէ ալմըշար տըր, վէ տէվլէթ
վիւրի վէ սայիլէ վիւրմէթլէրինի թէհ-
տիւ վէ թէնպիհ իտէրէք կիւթմիշլէր
տիւր: պու միսիլու իլլէրի բէք չօգ
իլլէտիլմէքտէ տիւր: իսթէտիքլէրինի
ալըպ, եազըպ, երգըպ խարապ ի թ-
մէքտէ տիւրլէր: գալիլէն սէօյլէնտի-
կինէ կէօրէ, թէլէֆ ի թմիքլէրի ա-
տէվէրին ատէտի, հէման սիւշ նէֆէ-
րէ պալիլ օլտուլ տուր:

Մազալաւ, էկէր պու զալիմ ատէմ-
լէր տէրտէսթ օլտուգալար, վէ սէգա
օլտուգալար ճէզալարըն չէքմէլլէր ի-
սէ, հաճի Եուսուֆ նամընտա տահա
նիլէ հայտուտար մէյտանա չըգարադ,
քէօյլէրէ վէ պէլլէր տէ շէհրիլլէրէ նի-
լէ խասար վիւրէճէքլէրինտէ գօրգուլ-
մազտա տըր: նասըլ քի էվվէլլէր կիւն,
Եէյի-գօյն նամ գարիլլէր պիւր գալ-
Չէրքէսլէր կիտէրէք, վէ «հաճի Եու-
սուֆ բարա իսթիւնար» տիլլէրէք, 8
լիւրա թօլաեթպ կիւթմիշլէր տիւր:

Ճանիպի հիւքիւմէթտէն, մէզքիւր
գալիմէրին տէր տէսթի գըմնընտա,
լազըմ կէլէն շարէլլէր իսթիւնար իտիլ-
մէքտէ օլտուղունտան, ումարըլ քի
միւթաճազգ օլտուգալար ճէզալարը-
նը չէքմէլլէր տիւր:

ՐԷՍՄԻ

(Յի 21 թէմուզ սէնէ 93 թարիսինտէ
Խուտալլէնտիկեար վիլաեթլէրինէ եազըլան
թէլէկրաֆանմիլի սամի սուրէթի տիւր:)

Ահվալը հարպիւնտէն տօլայը Րու-
մէլիտէն Տէրիսաաթէթ պիւր չօգ իս-
լամ ֆամիլիալարը հիճրէթ ի թմէքտէ
տիլլէր: Պուլար թասալլուլու ատա
սէպէպիլլէ տար ու տիւրալլէրինտէն
մահմուդ օլտուգալար իլլին, հազարըն-
տա լէվազիմի մէհմանիւվազիլին ի թ-
րասը, ճիւլմէնէ ֆարըլ ալին օլտու,
սայէյի Եահանէտէ իսթանպուլաճա թա-
րաֆ տէվլէթտէն իսքեան վէ իեաշէ-
լէրինէ պազըլտըլը միսիլլիւ, էհալի
ճանիպիւնտէն տախի քէմալի արղու ի-
լէ մահալլէրէն եէրլէտիլլէրիւնտէն
շարըլլէմազտա տըր: Պազաթ պու մէ-
հաճիլլէր պիւր եանտան կէլմէքտէ օլ-
մալարըլա, վէ Պուսա շէհրի էհալի-
սինին տախի համիլլէթի միւսէլլէմէ-
լէրի, վէ շէհրին վիւսաթ վէ թէ-
համիլլէր ճիհէթլէ, միւնասիպ մըզ-
տար ֆամիլիանըն միւսաֆիլլէրէն

դապուլի, շիմէյի վաթանտալի միւշ-
թէզաթընտան պիլլէճէքլէրի ալըքեթ
օլտուղունտան, պուրատա կէլմէքտէ
օլտու նուֆուստան իճապ իտէճէք գա-
տարըն վաթօլարա Մուտանեաեա
չըգարըլարադ իգամիլ իլլին, Եէհրի է-
մանէթ իլլէ մէհմուհիէթ վէրիլմէքլէ,
քէյֆիլլէթ շիմտիտէն միւթէպէրան
վէ էֆրատը էհալիէն հիւսնիլլէթիւմ
վէ թէպիլլի իլէ պէրապէր, շիւնքի
իլլու մէհաճիլլէր մէսայիպի հարպի-
նէ թէսսիւրաթըլա իսթիւնարը զուր-
պէթ ի թմիշ օլտուգալարընտան, քէն-
տուլլէրինէ նէ մէրթէպէ թէլադգընա-
թը հասէնէ իպրազ օլտուլ իսէ, օլ-
գատար վաղիֆէյի ինսանիէթ վէ հա-
միլլէթ իսթմէթ իտիլմիշ օլտուգը-
նըն տախի անլաթըլմաթ, վէ էմանէթի
միւշարիլլէյա իլլէ պիւր միւլապէրէ,
կէլլէճէք նուֆուստան կէրէք եօլար-
տա վէ կէրէք վիսուլլէրինտէ սէֆա-
լէթտէն վիգաեթլէրիլլէ, հէր եիւզտէն
թէրֆիլլէր հալ վէ իսքեանլարընա, վէ
պատէլ իսքեան հազըլարընտա նէզա-
րէթի միւթէմատիէն ի թրասընա սար-
ֆը մէսաթի վէ իհիթիւմա պուլուլմասը
պիլլաասա թալիսիէ օլտուլ:

— Տիւն Սատրապ մահաթլէրի իլլէ
էքսէր վիւքէլլէր ֆիլաթա հաղարաթը
Պապը սէրասըրիէնէ կիտէրէք, մէսա-
լիհի հարպիլլէն տայիլադ մէճիլլի
միւշաթէրէ պուլեուրմիւշար տըր:

— Նասըլ քի եազմիշ իտիք, տիւն
սապահ Աեա-Սօֆիա ճամիսինտէ օն
իւք պին քիշի պուլունտուղու հալտէ
տուա օգուլմիւշար, վէ եարըն տախի
Սիւլէյմանիէն ճամիսինտէ տուա օգու-
նաճադ տըր:

— Դըրմըլը Այ գօմէթէնի թարա-
ֆընտան, յուլիս 8 է գատար ճէմ օ-
լունան իեանիլլին մազտարը 10 պին 276
լիւրաեա պալիլ օլտուլ տուր:

— Մէհմէմէտ Ալի բաշա հազըրէթլէ-
րին թահթը գօմանտաթընտա պու-
լունան ասաքիւրի Եահանէ իլլէ Րուսլար
պէյնիւնտէ Գարա Մուրատ թարաֆա-
րընտա պիւր մուհարէպէ վուգու պու-
լարադ, ասաքիւրի Եահանէնին մու-
ղաֆէր օլտուղունու, վէ հաթթա
տիւշմէնտէն օն իւշ ատէտ թօք տախի
զապիլ իտիլալիլլէր իսթապուլ զազըլա-
սը պիւր ըիվաեթլէ գապիլլինտէն օլտուգ
իւզըն պէնտան իտիէթ:

— Տիւն սապահ Պէշիլլէր նամ թուսուս
վիւրուլ թուսա թարաֆընտան խալլի
մէհաճիլլէ տահա կէլթիլլէ տիւր:

— Հիւքիւմէթի Սէնիյնէ թարաֆըն-
տան էվվէլլէ թաթիլ իտիլմիշ օլտու
նէօլղոս նամ Րուս զազըլմասը, մազ-
հար աթիվ օլտուգա, տիւնքի կիւնտէն
ի թմիքալէն թէքրաթէն թապ ու նէշը
օլտումաեա պաշլամըլ տըր:

— Պու սապահ թիւրիսթէ բօթթա
սընտան ալտըլմըզ էվլըպա զազը-
թալարընտա կէօրիւլլէն պազը հալա-
տիլլէր տիւր:

Լօնտա, 23 յուլիս

Մալթատան Աման Բէօթլէր իսա-
պէր վէրիլլիլլէնէ կէօրէ, իւզըլթաին
վաթօրու հիւսանուլու, տէվլէթ Ա-
լիէն շէհալէնտէրի իլլին պալըլ էվա-
միւրի համիլ օլտուգա, Տէրիսաաթէթ-
տէն Մալթաեա վաթըլ օլտուլ տուր:
Վաթօրու մէզքիւր Կիւրիտէ միւթէվէճ-
ճիհէն հարէքթի ի թմիշ տիւր:

Լօնտա, 23 յուլիս

Էտիլլէն իսթիսքեանաթը իւքմալ օլ-
մուլ վէ թէճիլլի իտիլմիշ տիւր: Պու
հաթթա զարֆընտա 4000 քիշի Րուս-
լար էօնիւնտէն ֆիւրաթ իտէրէք էտիլլէ-
նէ կէլմիշլէր տիւր:

Լճուտրա, 23 յուլիս
Յուլիս 22 թարիխէ Տէրիսատէթ-
տէն Աժանս Բժէթէր նամ թէլէկրաֆ
շէրքէթինէ խապէր վերիտիկինէ կէ-
րէ, Տէրիսատէթ Ինկիլթէրրա սէֆի-
րէ՜Մ. Լաւարտ հազրէթլէրի, յուլիս
11 թարիխէ վիէննատան պիր Ինկիլթ
ղազէթաքնա երգըլան պիր թահրի-
րաթըն միւնտէրիճաթընը քեամիլէն
եալանա չըգարմըշ տըր: Շէօյլէ քի,
սէֆիլի միւշարիլէ, Ինկիլթ տօնան-
մըսըն կէլմէսի, Խրիսթիեանլարը մու-
հաֆազա իթմէք իշին օլտուղունու
տօլա Սաֆլէթ բաշա հազրէթլէրինէ
պէեան իթմէմիշ, վէ պու մատտէ իւ-
զէրինէ Պապը Ալի իլէ հիշ պիր միւշա-
հաս օլունմամըշ տըր:

Աժանս Բժէթէրին պիր մուշպիլի-
նին յուլիս 22 թարիլէ Էրզրումտան
չէքտիլի պիր թէլէկրաֆտա, Բուսլա-
ըն, Չայիմ ֆըրգասըլա պիրլէշմէք
իշին Գիւրիւքտարաեա չէքիւտիլէրի,
վէ Մըլիթար բաշա հազրէթլէրինին
Բուսլարըն սօլ ճէննահը իւզէրինէ հիւ-
ճուժ իթմէք նիւեթինտէ պուլունտու-
ղու իշար գըլընմըշ տըր:

Էրզրում, 20 յուլիս
Օսմանլարըն վէ Բուսլարըն պու-
լունտուղարըն հալ ու մէվգը տէյի-
շիլմէմիշ օլուպ, Բուսլարըն իթէքրար
հիւճուժա պաշլամագ իշին գուվլէյի
մուշպիլինէ պէքիտիլէրի զանն օ-
լունտուտ:

Լճուտրա, 23 յուլիս
Հիւքիւմէթ տէրհալ Մալթա վէ
ձիպրալթար ասաքիլի մըթաճէքըլա-
սըն թահէթիմ իթմէք շիլիլէ գարաբ վէր-
տի, Էֆրաթ նամ սէֆինէ 1500 նէֆէր
ասաքիլ իլէ բէնճիլնպիհ կիւնիւ Մալ-
թաեա կիտէճէք տիր: Գրօգօտիլ Մա-
լապար վէ տիկէր իքի վաթօլար տա-
լի, այնի միգտար Ինկիլթ ասաքի-
լինի համիլ օլտուղարըն հալտէ, երգըն-
տա հարէքէթ իտէճէքլէր տիր:

Գաթնիար վէ չօճուղար ալալար
իլէ պիրիլթտէ կիտէմէթօլար:
Բօթթամ թտա զանն օլունտուղունա
կէթօք, մէքքիւր ասաքիլ նիլիպօլու-
եա չըգարըլաճագ տըր:

Ղազէթալար պուլ թէտպիրի, Բու-
սիաեա գարըն պիր նիւմիլիշ ատտ ի-
տիթօլար:

Մօրնիլի Բօթթ գազէթտը, հիւքիւ-
մէթ Ագ տէնիլ տօնանմաթ ասաքիլի
պահրիեմինի ֆէվգէլատէ արթըր-
մագըլըղա գարար լիւրմիշ տիր տէթօր:

Լճուտրա, 26 յուլիս
Մ. Ճօն Պրայթ, տիւն Պրէտֆօրտ-
տա իրատ իլլէտիլի պիր նութգտա,
պու հրանր շարգիտէն պահս իթմիլտիր:
Միւմարիլէ, Վուսիալըլարըն իթման-
պօլ իւզէրինէ երիւրմէլէրինի մէնն
իթմէք թէլէպպիւսիւ հադգըսըլ օլա-
ճաղը կիպի, միւշարէպլէ տալիս ու-
ղուն սիրտիւրէճէք տիր, վէ պուն-
տան պաշլա Ինկիլթէրրանըն պու սը-
րտա միւթթիլիլիլիլի օլտուղըն ճի-
հէթլէ, չու հարէքէթի, Էվթօրա տիլ-
լէթլէրինի քէնտիլինէ գարըն պիր իթ-
թիֆագ զբեա՜ իթտիրէպիլիլ, վէ
պունտան տա մէմէքլէ իշին պիր
քիւշիւքիւք օլալիլիլիլ տէմիշ տիր:
Լօրտ Հարթիլիլիլ տալի, պալըզ-
ճըլար թարաֆընտան վիլիլին պիր զի-
եաֆէթտէ Շարգ մէսէլէսիտէն պահս
իտէրէք, Ինկիլթէրրա տէվլէթինին
պիրտէն պիրէ մուհարէպէեք գարըն-
մասընա գարըն բրօթէթթ իթմիշ, վէ
Ինկիլթէրրա գալի պիր պիթարաֆ-
լէք տէյիլ, իլա հիշ պիր թարաֆա

նէ՜ թէլէճէթիւհ վէ նէ՜ տտէմի թէլէճ-
ճիւհի օլան պիր պիթարաֆլէք մէսէ-
քի իթթիլազ իլլէմէլի տիր տէմիշ
տիր:

Վիլէննա, 26 յուլիս
Բօլիթիշ Գօրէնքօնտէնց զազէթաք-
ըն Ս. Բէթթէպուրկտան ալարագ
նէշը իթտիլի պիր թէլէկրաֆտա նէգա-
րէն, Բուս տէվալիլիլ թէմիլէսիտէ,
Ինկիլթէրրա թարաֆընտան իթթիլազ
օլունտան թէտապիրէ, ճիւզիճէ Էճէմ-
միւհէթի պուլունտան պիր նիւմիլիշ նա-
զարըլա պազըլըթօր իմիշ, վէ խու-
սուճէթ նիւեթիլլէ օլմաեարագ, Կէլի-
պօլունտա Ինկիլթ ասաքիլ չըգարըլա
պիրէ, պու պապտէ Բուսիա ալա-
տիգգաթ իթմէքէճէք իմիշ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գ Ր Ա Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն Բ

Ա՛յո, Ի՛նչեր արգեօք կորնցուց ու
կը կորնցունէ Հայն, մինչ չը ճոնչեր
մամուլն իր հայրենի հողին վրայ, մինչ
գրիչը կը գողգողէ իր գրագիտին ձեռ-
քին մէջ, ու արցունքը նորա աչաց
ետէ կ'այրի. մինչ նա չը միտիէր մի
պատառ չոր հացի համար ու իւր դաւ-
կահար ճակատը ժայռ մ'է կանգուն
բախտին հարուածներուն դէմ, այնու-
հետեւ կը նետէ նա իւր գրիչը, կը մա-
րէ իւր կանթիկը, կը պատուէ իւր մատ-
ներուն տակ քրտնոտած ու մրտած
թղթերն, ու կը հեղձուցանէ իր վեժմ
խանդը. այնուհետեւ յուսահատաբար
իւր ծանր գլուխը երկմամած փերտուն
մէջ առած կը մտածէ՝ Բերաւոր յի-
շատակներ կ'անցնին իւր ճակտին վե-
րէն, ու որտիւ խորեղէն կը սահին
երկաթի երազներ: Այլ ևս չ'է նա մի
հանճարի հրաբուլի. . . քերեղմա-
նական պաղ ցրտութիւն մը կը թա-
փանցէ իւր տկար մարմնին:

Կը հառաչէ՜, այդ ձայնը արձագան-
գըն է իր հոգւոյն, կը հեռո՛յ, այդ
խղիւղիկ շշուշն միջին է իր սրտին,
կը դողայ, այդ սարսուռը անհունու-
թեան յիշատակ մ'է, այլ ևս չ'է նա
մի խոհուն պատկեր. վասնզի մարե-
ցաւ երեակոյնութեան անհուն հրդե-
հը, այլ կ'աւելնէ արձան մը, վասնզի
յետո հայեցաւ աշխարհի գրաւորա-
կան այդ յեղափոխումը դիտելու հա-
մար. . .

Տեսէ՜ք զինքն իր մահուան անկող-
նոյն մէջ:

Դուրիւք քամուած է թրջած բարձին,
ձեռքերն կուրծքին գրած՝ մոռիկ կընէ
իր ներքին արտումը, հոն մերթ ա-
հաւոր լուծութեան մէջ կը լսէ ձայն մը՝
որ հոգւոյն հետ կը խօսի մահուան
երկաթի ոտքերուն գարգոյն է այն:
Կը լսէ, կը սօսուայ, կը քրտնի, կը
հեռոյ, սարսափահար կը ծածկէ իր գը-
լուխը վերմալին տակ, որ պահ մը վեր-
ջը հողալիցոյ մը պիտի ըլլայ. աչքերը
կը յառէ հօրիւղնիլ՝ ուրկէ կ'ընդշնա-
րէ թերեւ երկնքի աղամանդեայ յա-
տակը. ու գիշերուան պահուն՝ մինչ
կը տեսնէ աստղի մը անկումը, տխուր
ու եղբրական ստուեր մը կը տարածուի
իր ճնշուած սրտին վրայ, աղքատու-
թեան արհաւիրքն ու մահուան սոսկու-
մը զինքը կը պաշարեն, կը քստմնի՜
նա և կուլայ. . . ապագայի ահաւոր
փորագոյրը կը բադուի իր հոգւոյն գի-
մաց, ուր ո՛չ այլ ինչ կը գտնէ բայց

անստուգութիւն ու խաւտը. ա՜հ ինչ
անդուշներ կան եղբր Հայկական Պառ-
նասի մը ստորոտը. . .

Դիտէ՜ այդ դաւկահար ճառագայ-
թը՝ որ մօտ է նուազելու, որուն ճակ-
տին վրայ կը փողփողէ յետին օմնաք
բարեաւա՛ն մը տիւր վերջալոյսը, այլ
ևս չ'ուզեր նա աստղերու հետ ընդ-
հարիլ ու լուսնի հետ խոլալ, հովին
հետ շնչել, տերեւին հետ դողալ, լու-
սոյ հետ ժպտիլ, շուքին հետ շարժիլ,
ցօղին հետ արտասուել, նա իր ներ-
քին մոխրներն կը խառնէ հիմա՜:

Այլ այն յուսահատական վիճակին
մէջ ո՛վ է իւր սիրտին, ո՛չ օք, բայց
միայն արտասուալից մայր մը:

Վերջին անգամ գրիչը ձեռք կ'առ-
նու, վերջին անգամ իր կարծ ու մութ
մտածումներն կ'ամփոփէ որ յամա-
հոթիւն և եթ կը կեդրոնանան ու այս-
պէս կը գրէ մի մտերմական նամակի
մէջ. «այս օրերս դարձեալ մշտնջենա-
ւոր վէրքս շունչ առաւ կուրծքիս տակ,
երկնքիս այդ սև աստղը. ձգէ՜ սա
անճեաց տղան», սա դաշնակաց բուն՝
որ վսեմութեանց աւջիւ երբեմն կ'ապ-
շի, որուն սրտին անդունդը կ'ալեծփի
ու չուրթերը քար կը կտրին, որ միշտ
իւր վերքին կը նայի, ինչպէս փառա-
սէրն իւր աստղին:»

Եւ այլ ուրեք. «թէ՜ սակայն մի՛
ցաւիր, բարեկամ, սապէս համոզուէ՜
թէ քու եղբայրդ գերեզմանի տեղ
նոյեան տապանը կը մօնէ, աշխարհի
«արիւնահեղեղ» ն ազատելու համար»

Այսպէս կը կորսուին մեր հանճար-
ներն:

Արեւելի հանճարն կը գովէ Լամառ-
թին, իսկ ես կ'ողբամ անոր կորուստը,
այսչափ տգէտ է ուրեմն Հայը որ չը
ճանչցաւ դեռ հանճարի խորհրդաւոր
նկարագիրն ու գայն երեակոյնութեան
ու ցորից ծնունդ մը կուզէ կարծել,
այլ Կիլիկոն այսպէս կ'ողաղակէր «ես
չը գիտեմ այլ ինչ մեծ և չքեղ, թա-
գաւորալայել և դարմանալի հանճարէ
աւելի որ միշտ կիշխէ ազատ ժողովր-
դոյ և մանաւանդ խաղաղ տէրութեանց
վրայ, ու զանոնք միշտ կը ծաղկեցնէ»

Բայց հինգ հարիւր տարուան անիշ-
խանութեանը մէջ, Հայ ժողովուրդը
լուսոյ սիւն մը չըբաւ իրեն առաջնորդ,
խաղաղութեան ճանապարհ մը գտնել
իւր մէջ, նա չը գիտեր իրաւանց պաշտ-
պան կանգնիլ, վասնզի հանճարներ կը
պակսին իրեն, Հանճարը իրաւանց և
լուսոյ քարոզ է, կըսէ մի ֆրանսացի
գրագէտ:

Ուրեմն ինչ՞ կը պակսի մեզ, որ մեր
ճակատագիրը միշտ մութ, մեր կեան-
քը միշտ անշուն, մեր հանճարը միշտ
մուռայութիւն է. ի՞նչ կը պակսի մեզ.
Քաջալերութիւն:

20 յուլիս 1877 Մ. Դուրեան

Ի Խ Թ Ա Ր

Մանգուլի Էֆըքար նամ ճէրիտիլիլին
թաթիլի վուղու պուլուպ, սայէլի տալիլթ-
վայի հաղթիլիլ ֆատիլահիտէ, հէրնէ գա-
տար ճանիլիլ վալէսայի Պապը սէրաքէրի-
տէն, թաթիլի միւտութիլ մուգարըրէթի
պուլունտան իլի մահտէն Էվլէլ տալիլ, մագ-
հարը լութ Դուլնայէթ պուլուպարագ, երեք
նէշրինէ միւտատէյի ալլէլէ Էնսան պուլ-
լուլաճաղը Էմէլլի Էլլէպտէն պուլունտագ-
տա իսէ տէ, պիլիմ ճէրիտիլիլ գրաւթա
րապլէթ իտէն զվթաթն Էքէրի, վէ ալլէ-
լուսուլ թաշարարտա, թիւճարը միւ-
թէպէրանտէն պուլունտագ ճիւլթիլէ, պիր-
տէն պիրէ զազէթալը գալմալարը, ալազ
ու իթալարընճա Էնվայի գարար վէ միւշէթ-
աթը մուճիլ օլաճաղընտան, մէքքիւր միւշ-

քիլաթըն տէֆի նիլէթիլլէ, մէքքիւր լութ-
ֆա մագհար պուլուլունտագ գատար,
Մէճմուլայի Հալաթիս նիւսիլէրինտէն
կէճտէրմէլիլի միւնասիպ կէթէրէք, լա-
զըմ կէլէն մուգալլէլլի ազտ իլլէմիլ օլ-
տուղումուղտան, վէ երեք զազէթամըզ
նամընա կէլէն միւթէնա պէնտէր վէ մէք-
թուպար իլպու Մէճմուլայի Հալաթիստէ
տէրճ իտիլէճէլիլտէն, Էյլլէ պէնտ վէ
մէքթուպ իրալիլէն հիւմէթ իտէն տօթ-
լարըն վէ զաթլարըն, Էվլէլէր կիպի քէն-
տի իսիլիլիլ իրալէ տէվամէ հիւմէթլէրիս
նի արդու վէ իսթար իտէրիլ:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ՀԱՅՈՑ ԳԱՎԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ո Ր Գ

Ի ՄՕԼՏՕ-ՎԱՆԱԲԻԱ, ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Ե Ի Լ Ե ՀԱՍՏԱՆ

Ուղեորութիւն յամին 1876

ԱՐԵԱԿԱՏ Մ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ

Երեւ ալթմըշ սահիֆէտէն իպարէթ
օլուպ, վէ Էրմէնիճէ աչքք լիսան իւզ-
րէ գալէմէ ալթմըշ օլան պու քիթապ,
զիւեալսիլլէ շահանը գրաւթ տըր,
Էննէրի Անի յէհրի իւզէրինէ խալիճէ
մալիւմաթը թարիլիլլէ տէրճ իլլէտիլ-
տէն պաշլա, Լէհիսթանտա, Մաճա-
րիսթանտա, Նէմէլ թօրաղընտա, վէ
Ուլաճ Պուղտանտա օթուզ գըթա մէմ-
լէքէթլէրտէ պուլունտագտա օլան Հայ-
լարըմըզ հազ գընտա տալիլ կիւզէլ վէ
էթրաֆլը մալիւմաթլար տէրճ իլլէ-
մէքտէ տիր:

Պու քիթապը թէլէլիլիլ իտէն Ալթուն-
եան էֆէնտի, խասէթէն Եօճուլուգ
իտէրէք, թահսիլի մալիւմաթ իթմիշ,
վէ մէքքիւր քիթապը Բապ իթտիրմէք
իշին տալիլ խալիճէ մէսարիֆ իթմիշ
օլտուղունտան, միլլէթմէ թէլլիլգա-
թա շայէթմէ տիր, վէ ֆիւեալթ տա-
լիլ չօգ պիր չէյ օլմաեպ, պիրէր եր-
կիրմիլիլ գալիլմէյէ սաթլըմագտա օլ-
տուղունտան, քեաֆֆէյի զալլէթի
միլլէլ իլէ մէլլուֆ պուլունտան զալթ-
լարըն, հիւ տէյիլ իսէ պիրէր նիւսիլէ
ալըպ օլունտալարըն տալլէթ իտէրիլ:

ԱԴԱՄ ԵԿԱՅ

Միլտօնի ԴՐԱԽՏ ԿՈՐՈՒՍՏԵԱԼ
քերթուածէն՝ որ ամեն լեզուներու
թարգմանուած է, ինչպէս նաեւ Հայերէն
գրաբարի, հատուած մը այս անգամ
տշխարհաբարի փոխեց բաղմահմուտ
Մալէզեան Յովիտի պատուելին, թէ՛
այս նշանաւոր քերթուածին վրայ մեր
Ազգայնոյ ճաշակ մը տալու և թէ՛
դպրոցականաց ծառայութիւն մ'ընե-
լու համար:

Տարակոյս չունինք որ իւրաքանչիւր
դպրոցական պիտի փութայ մէն մի օ-
րինակ ստանալ:

Կը ծախուի Ս. Ղ. և Եղամանեան
գրատունը Ենի-ճամի Զիլինկիրէր
ճատտէսի թիւ 2, և ուրիշ գրաւա-
ճառաց քով: Դին 2 դուրուշ:

ՍԱՀԻՊԻ ՄԷՍՈՒԼՈՒ ՂԱՏԵԹԱ

ՊՕՂՈՍ ԳԻՐԻՇՃԵԱՆ